

הפעם איחדנו כוחות כדי לצאת למסע חיפוש משותף. חיפוש נואש אחרי פנים אבודות, שמשקפות בריקנותן ב**ספר הפנים** – פייסבוק. אובדן הסינגולריות של הפנים בתקופתנו מעסיק הוגים רבים.

מרגע הזדקפותו של האדם על רגליו, הפכו הפנים למביטות ומובטות, למשקיפות ומושקפות. אבל דומה שאלפי שנים אחרי הזדקפות זו, אנחנו חוזרים אל תקופה שבה אנו לא מסוגלים להביט בפניו של האחר. מה משאירות לנו הפנים הקפואות המביטות בנו מבעד למסך המחשב? ממסך הטלפון הנייד? האם אנו מסוגלים למצוא בהן את הייחודיות שאנחנו כל כך צריכים, ייחודיות שמאפשרת לנו שיקוף, החיוני כל כך להישרדותנו, מרגע לידתנו?

זהו שיקוף שמאפשר לנו לבנות דימוי עצמי, מראה שמחזירה אלינו את האופן שבו אנו נתפסים על ידי האחר. מראָה שהיא קריטית לבנייה העצמית שלנו כסובייקטים.

אבל פייסבוק משיב את פני ריקם, תרתי משמע.

אתמול היא הציעה לי חברות. זה החזיר אותי בחזרה לימי הגן העלזים, שם היינו מציעים אחד לשני חברות, במין נאיביות ילדותית כזו; נאיביות שלאט לאט נעלמה, התאיידה לה, עם כניסתנו לתוך עולם הרבה יותר מסועף של קשרים חברתיים.

אבל אני כבר לא בן/ת 5, אלא מתקרב/ת בצעדי ענק לעבר ה-30, והיא הציעה לי אתמול חברות. קצת מוזר, אבל שיהיה. הרי לא דיברנו שנה, אז פגישה מקרית תגרום לה להציע לי חברות? אבל אז נזכרתי שאין כאן באמת הצעה. היא פשוט נכנסה ל- facebook שלה, מצאה אותי, והציעה לי. לא מכתב, לא טלפון, אפילו לא אימייל. מין הודעה קצרה כזו, שלא מתחייבת לכולם, שלא תספוג את האכזבה אם אדחה את ההצעה או תיצהל בשמחה אם אסכים.

הרהרתי רגע בפרופיל ה- facebook שלי, זה שעומד שומם. מה זה אומר, שפניו של הספר שלי ריקים? והרי הפניה שלה אלי הייתה פניה אל הפנים שלי. אבל איפה הפניה הזו מתרחשת, אם הפנים שלי בכלל לא נוכחים מולה? האם היא בכלל זוכרת איך פני נראים?

ויטגנשטיין¹ אמר שמילה מקבלת את משמעותה מהשימוש בה. ועתה הפנים שלי, שלפני הופעת ה"כפר הוירטואלי" היו מופנים אל כל מי שרוצה להיות חבר שלי, שותף שלי לזמן מה, משנים את משמעותם. השימוש של החברה שבה אני נמצא/ת בפנים ובמילה "פנים" משתנה. הפנים הם כבר לא מה שפונים אליו ומה שמופנה ממני הלאה. היינו רוצים לומר שיש דבר

מה ייחודי בחיינו, שלא נבלע על ידי שטף הפרסומות ושגרת חיינו האפורה. משהו ששוכר את העובדה שכולנו לובשים את אותו בגד, משתמשים באותו דאודורנט, קונים את אותם מוצרים. לוינס² הציע את מושג הפנים כייחודיות הזו. אבל הפנים הם כבר לא הסינגולריות הזו שלכאורה שוברת את המרחב האחיד, הזהה, מרחב של-הכל-אותו-הדבר. עתה הפנים הם המצע עליו נפרש המרחב האחיד הזה, בין אם בקרם-הפנים החדש של לנקום שאנו שמים כל בוקר ובין אם בתמונה הקפואה שאנו שמים בפרופיל ה-**פנים : ספר שלי.**

הטקסט החליף את הקול האנושי. האם מילים שנחות על גבי צג מחשב, חסרות טון, משמעות, נימת חיבה, אמורות לגרום לי להרגיש משהו? היינו רוצים לומר שהקול שלנו חיוני למפגש. המיידיות מבטלת את הציפיה לשמוע קול, את הסקרנות לגלות מי עומד בצידה השני של האפרכסת. אבל בעוד הפנים שלי הפכו למצעו של המרחב שאין בו שום הבדלים, הרי שהקול שלי הושתק על ידי מרחב זה. הוא לכאורה מה שמלווה את הופעת הפנים, אבל עכשיו כבר אין לו שום משמעות. איפה הקול עכשיו, ב- facebook שלי? האם הוא בצליל המבשר על כך שהגיע מייל חדש?

כבר ב- 1986 בודריאר³ מדבר על החלפת התקשורת בין אנשים באינטראקציה, כאשר הוא מדבר על טכניקת הבישול בן-מארי⁴: "קוראים לזה *interface* או *interaction*. זה מה שמחליף את ה: *face à face* - את האקשן וזה נקרא תקשורת. הנס הוא בכך שתחתית הסיר מתקשרת את החום שלה למים בלי לגעת בהם..."⁵

